№ 54 Ausgabe B.

ГОМАН

Беларуская Віленская часопісь
выходзіць два разы у тыдзень: у аўторкі і пятніцы.

Цэна с перасылкай і дастаукай да хаты:
на 1 год—4 м. 80 фэн., на ½ году—2 м. 40 ф. на 3 месяцы — 1 м. 20 ф., на 1 мес. — 40 фэн.

Адрэс рэдакціі: Вільня, Віленская 33.
Адрэс адміністрацыі і экспэдыцыі: М. Стэфанская 23.

Цэна абвестак:
на 4-ай старане за радок дробнымі літэрамі — 25 фэніг.; дробные абвесткі— па 5 фэн за слова. Абвесткі аб сьмерці — 60 фэн. за лінейку дробн. друкам

№ 54 (250). Год III. Вільня, 12 ліпня 1918 г. Цэна 5 фэн. (3 кап.)

11 ліпня.

Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: У дзень — мерная баевая чыннасьць, каторая ў вечары шмат дзе ўзмацоўвалася. У начы—разьведачные бітвы. Сільные наступленьні на ўсходзі ад Бэтюн адбіты.

Фронт нямецкага Насьледніка: Ажыўленая баевая чыннасьць між Эн і Марн. Новые мясцовые атакі ворагаў з лесу Віле-Котрэ адціснулі нашы варты ў даліну Сав'ер.

З лятучай эскадры, зложэнай с 6 амэрыканскіх аэропляпаў, каторые атакавалі Кобленц, пяць папалі ў нашы рукі. Людзі з іх узяты ў палон.

БАЗЭЛЬ. Саветы ў Пецярбурзе і Кронштаце пастанавілі аказаць аружную помач савецкаму ўраду ў Маскве. У Пецярбурзе таксама арэштованы верхаводы соцыял-рэвалюцыянераў.

Савет . . . (у тэлеграме пропуск) пастанавіў аб'явіць сваю незалежнасьць ад маскоўскага ўраду. Незалежнасьць сібірскіх саветаў прызнана Англіей, Францыей і Японіей.

ЦЮРЫХ. Перамена становішча Мілюкова вызвала сільны ўпадак палітычнага настраеньня ў Італіі.

Заложэнае Мілюковым расейскае прэсс-бюро наказывае: „Сэкрэтарыат заграністых спраў апублікуе сінюю кнігу з архіваў міністэрства заграністых спраў с тайнымі дакумэнтамі аб Індыі, каторые выстаўляюць англіцкі імпэрыялізм у благім сьвятле".

КОПЭНГАГА. «Huwfudstatsbladet» даведалася, што англічане абецаліся расейскім соцыял-рэвалюцыянерам 625 мільёнаў рублёў на правядзеньне англіцкіх плянаў.

БЭРН. Керэнскій не мае веры і давер'я спаўніцельнай камісіі соцыял-дэмакратычнай партыі ў Парыжы. Пасьля яго апошняе прамовы высказалі поўнае недавер'е да яго палітычнай дальназоркасьці.

ГААГА. У розных англіцкіх фабрыках аэропляпаў узьнялася забастоўка. „Daily Express" наказывае, што бастуе больш за 20.000 работнікаў.

БЭРН. Аб катастрофе ў Грэноблі наказываюць:

3 ліпня ў 3 гадз. раніцай быў першы вялізарны ўзрыў. У чысьленых хатах заваліліся сьцены. Узьнялася паніка. Места было абнято густымі хмарамі дыму. Пасьля пачаўся рад узрываў, трываўшых да 11 гадзіны вечара. Даваць помач было вельмі цяжка. Зносіны з Ліонам чыгункай былі прыпынены. Праз усю ноч жыхары ўцекалі на заход. Страты незвычайна вялікі. Піротэхнічные варштаты, каторые заўсёды станавілі небяспеку для Грэнобля, будуць перанесены ў другое месца.

КОНСТАНТЫНОПОЛЬ. (Мілі). Палудзенна-каўкаскі камітэт пратэстуе проці заяў грузінскага дэлегата ў Бэрліне. Пакуль Нямеччына прыхільна і ў дружбе з османскім халіфатам, ня будзе на сьвеці турка—ворага немцаў.

КОУНА. «Baltisch-Litauischen Mitteilungen» наказываюць, што губэрнатар Рыгі генэрал ф. Альтэн пакідае сваё становішчэ. Нямецкіе і латышскіе газэты ў Рызе пішуць, што генэрал ф. Альтэн здабыў сваей справядлівасьцю прыхільнасьць усяго насяленьня.

Ф. Альтэн быў у 1916 гаду губэрнатарам Вільні.

БЭРЛІН. **Верхняя палата.** Граф Іорк ф. Вартэнбург кажэ:

„Канечна патрэбны праўдзівые крокі дзеля абароны ад грознага заліва палякамі ўсходніх акраін".

МАДРЫД. Левые, радыкальные і рэспубліканскіе партыі апавешчаюць супольную заяву, у каторай між іншым гаворыцца:

„Дэпутаты меншасьці пастанавілі не заседаць больш у парлямэнці, бо ўрад лічыцца толькі с сваімі староннікамі. Опозыцыйные партыі будуць за сьценамі парлямэнту пільна сачыць за ўсімі паступкамі ўраду і паддзержываць у народзе опозыцыю.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Сягоньня ў вечары прывезена з Масквы труна с целам забітага імпэратарскага нямецкага пасла, гр. Мірбаха.

НАШВІЛЬ (Рэўтэр). Пры сустрэчы двох пасажырскіх паездоў забіты 100 асоб. Бальніца перапоўнена. Раненых больш за 80 асоб.

ЛОНДОН (В.Т.Б.). Адміралцейства наказывае:

Семера нямецкіх лятуноў атакавалі англіцкіе падводные лодкі, кідаючы бомбы і стрэляючы с кулямётаў. Забіты 1 афіцэр і пяцера салдатоў. Пацярпеўшая падводная лодка прыведзена ў порт другой на буксіры.

ЛОНДОН (Рэўтэр). У ніжняй палаце лёрд Сэсіль заявіў, што між Англіей і Галяндыей не здарылося нічога, што пярэчыло-бы ўстаноўленаму праву аб канвою з ваенных караблёў пры тарговых параходах.

БАЗЭЛЬ. Ірляндзкіе прафэсыянальные саюзы, згодна з весткай «Daily Mail», распушчэны па загаду віцэ-караля за падгатоўку гасударственай здрады.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). **Урадова.** Нашы падводные лодкі ў паясе блёкады навакол Англіі затапілі ізноў 16.500 тонн.

БЭРЛІН. Між расейскім паслом і баўгарскім паўнамочнікам учора адбылася менка дакумэнтамі аб Берасьцейскай умове.

Вільня, 12 ліпня 1918.

Не дарма кажуць, што Расея— гэта „край усіх магчымасьцей". Аб гэтым сьведчыць такі дзікі, безпрыкладны ў гісторыі культурных народаў факт, як забойства ў сталіцы Расеі пасла Нямецкай дзержавы, графа Мірбаха.

Забойства гэтае на вечные часы будзе чорнай плямай на расейскай гасударственасьці і на тэй партыі, рукамі каторай яно ўчынено. Але моральны адказ за яго ляжыць не на аднэй Расеі; яго павінна раздзяліць дзержава, заўсёды пахваляўшаяся сваей культурнасьцю і пашанай права і бязспорна прылажыўшая і сваю руку да крывавага дзела: Англія.

Гэта ясна будзе кожнаму і бяз простых улік, калі паставім пытаньне: cui bono — для чыей карысьці забіт нямецкі пасол?

Барацьба партый у Расеі аснована цяпер на дзьвёх орыэнтацыях: англіцкай і нямецкай. На першай зышліся ўсе расейскіе лібэралы і соцыялісты-рэвалюцыянеры, левае крыло каторых у сваей соцыяльнай праграме нічым ня розьніцца ад большэвікоў; на другой — два крайніе кірункі: крайніе правые і крайніе левые, большэвікі. Правые і большэвікі зыходзяцца на тым, што пры завядзеньні ладу ў Расеі трэба абапёрціся на помачы нямецкага народу— суседняга з Расеей і вельмі заінтэрасованага ў дружбе з гэтай дзержавай, каторая яшчэ доўга будзе служыць за рынак збыту для нямецкіх тавараў і—што найбольш важна — будзе дастаўляць Нямеччыне патрэбнае для яе прамышленасьці сыр'ё. Наадварот, лібэральная буржуазія і соцыял-рэвалюцыянеры шукаюць паддзержкі ў англічан, каторые не шкадуюць ніякіх грошы, каб падтрымліваць у Расеі варожые адносіны да Нямеччыны, і яшчэ ў гэтай вайне прымусіць немцаў адцягнуць часьць сваіх войск з Заходу на новы расейскі фронт, а ў будучыне пазбавіць нямецкую прамышленасьць свайго небяспечнага конкурэнта, расейскіх рынкаў збыту і расейскага сыр'я. З гэтага пагляду завязаўшыеся між Нямеччынай і Расеей мірные адносіны англічанам трэба было канечна разарваць, — і гэта павінно было зрабіць забойства графа Мірбаха.

Такім парадкам барацьба партый у Расеі зьлучаецца цяпер з барацьбой центральных дзержаў з былыўшымі саюзьнікамі Расеі. Барацьба гэта на расейскім грунці велася дагэтуль укрыта—на грунці дыпляматыі.

Найбліжэйшые дні павінны паказаць, у якім кірунку трэба спадзевацца разьвязкі гэтае справы.

Экономічные пэрспэктывы Беларусі.

У газэці „Беларускае Эхо", якая выходзіць у Кіеве ў беларускай і ў расейскай мове і бароніць інтарэсы Беларусі, у № 3 з 10 чэрвеня надрукована вельмі цікаўная стацьця „Аб тарговых пэрспэктывах Беларусі". Мы перэдрукоўваем тут галоўную часьць вывадаў газэты, якіе маюць бязспорную вагу дзеля выясьненьня аднаго з найважнейшых пытаньняў нашага жыцьця.

Вось, што піша „Беларускае Эхо".

„Наша тарговая зьвязь з Украінай,—справядлівей, зьвязь з ёю палудзенных паветаў і асабліва Гомэля,—абапёрта на дзьвёх асновах: на нашым вывазе, ды на тых таварах якіе мы атрымліваем з Украіны, асабліва с Кіева.

Наш выва̂з на Украіну забаспечэн,—аб гэтым не патрабуюць клапаціцца ані камэрсанты, ані земляўласьнікі. Мы з нашага паўдня вывозім на Украіну такіе рэчы, якіе Украіне канечна патрэбны: лес, дрэўляные матэр'ялы, дзёгаць, смалу, шкіпідар, грыбы і некаторые іншые. Калі граніца пойдзе тудой, кудой яна натуральна павінна праходзіць,—значыць, калі да Беларусі будзе прыналежаць уся Менская губэрня і нават паўночная часьць Чарнігаўскай,—дык Украіна ня будзе адгароджывацца ад нашых тавараў абаронными мытамі: на лес і лясные матэр'ялы яна ня можэ накладаць ніякага мыта, а калі-б і налажыла, дык не нашае дзела,—заплоціць купляючый, бо іншага лесу Украіна не атрымае.

Іншае палажэньне ўтворыцца, калі граніца будзе праходзіць на поўначы ад Гомэля, Мозыра і Пінска. Далёка на поўнач яна ніяк ня можэ пасунуцца,—значыць, яна захапіла-бы толькі самы палудзень гэтых паветаў. Праўда, тут яшчэ знайшлося-б крыху лясных матэр'ялаў,—аднак, яны шыбка разыйдуцца, а тады ад Беларускага Ураду будзе залежаць пускаць на палудзень свае вялізарные запасы, ці не. Беларускі Урад можэ не пусьціць лесу, спыніць адпраўку яго, і лес знойдзе больш ахвочых купцоў у Нямеччыне, Польшчы і Маскве. Тады гомэльскіе камэрсанты акажуцца адрэзанымі ад таго вялізарнага району, якім яны дагэтуль карысталіся, і гомельскай таргоўлі грозіць пэўны і сільны ўпадак. Граністая лінія праведзеная на поўначы ад Гомэля, заб'ець гомэльскую таргоўлю.

Залежнасьць падвозу з Украіны да нас аснована на недаразуменьні. Украіна багата тым, што нам або зусім непатрэбна, або можэ быць лёгка заменено. Вугальля мы ўжываем мала. А як яно нам некалі запатрэбіцца, дык каштоўнае вугальле с палудзеннай Расеі ня здолее вясьці конкурэнцыю з Дамброўскім, Сілескім, Англіцкім, якое нам лёгка даставаць

цераз Рыгу, ды ўрэсьці з запасамі вугальля — праўда, благога, якое цяпер дабывае Тульская ды іншые губэрні.—Украіна багата цукрам. Але і тут можна быць спакойным Украіна заўсёды вырабляла вельмі многа лішняга цукру, дык яна ні ў якім здарэньні ня будзе паменшаць цукраваньня, каб спыніць прадажу цукру ў Беларусь дзеля палітычных мэт. А як цукровые плянтацыі разьвядуцца і на палудні Маскоўшчыны, тады ўкраінскаму цукру будзе грозіць сур'ёзны конкурэнт. Але з усіх магчымасьцей трэба лічыцца яшчэ з аднэй. Фінансова Украіна гэтак зруйнавана, што для Беларусі будзе больш карысна купляць таннейшы аўстрыяцкі і нямецкі цукар. Гэты апошні, напрыклад, на Балканах вёў вельмі ўдачна конкурэнцыю с цукрам з Расеі, бо быў таннейшы, хоць і горшага сорту. На Украіне на цукар будуць накладацца найвялікшые падаткі, а ў Аўстрыі і Нямеччыне цукраварства было і будзе найвыгаднейшым прылажэньнем працы і капіталу, — значыць, урад будзе ім апекавацца, дык яно абернецца ў сур'езнага конкурэнта для Украіны.

На Украіне будзе жалеза. Але ўжо цяпер, ня гледзячы на высокіе цэны яго і аграніченую меру, дэпутацыя заводчыкаў зьвярнулася да міністра таргоўлі і прамышленасьці с просьбай аб вольны пропуск жалеза ў Маскоўшчыну, бо спадзяюцца лішніцы вырабу яго. Ды так яно і ёсьць папраўдзе, бо і цяпер немала жалеза схована. Так яно будзе і надалей ды ў яшчэ вялікшай меры: узвялічэная работа дзеля абароны пры новым палажэньні адпадзе, бо на лішне шырокіе прыгатаўленьні ня будзе пазволено, а ўкраінскіе фабрыкі дзеля жалезных вырабаў гэткіе слабые, што ўсяго жалеза яны не спажыткуюць. А на шырэйшае разьвіцьце жалезнай прамышленнасьці с прычыны нямецкае конкурэнцыі надзеі нема. Слабая надзея і на збыт у Маскоўшчыну, бо ўральскіх і сібірскіх заводаў тамака хапае — і ўкраінскае сыр'ё, само сабой, пойдзе да нас шукаць рынку для збыту.

Праўда, с Кіева йшлі да нас розные дробные рэчы, галянтэрыя, мануфактурные тавары і ўселякая драбяза. Але трэба памятаць, што з усяго гэтага Кіеў нічога не вырабляў сам, а закупы ў ім рабіліся толькі с прычыны выгоднай дарогі вадой. Усё гэта — вырабы, каторые пападалі ў кіеўскіе склады з Нямеччыны, Польшчы, ды нават з Масквы. У будучыне значэньне Кіева, як пасрэдніцкага пункту, шмат аслабеець, а мо' і зусім утраціць вагу, бо ад Усходу ён будзе аддзелен мытнай граніцай. Польская-ж прамышленасьць, калі яна ізноў стане на ногі, ведама, будзе старацца абмінаць лішніе таможні і знойдзе простую дарогу ў Беларусь. Гэтак с Кіева мы нічога не дастанем, або нам будзе невыгодна браць адтуль. Значыць, гэты рынак дзеля закупкі намі тавараў, як пасрэдніцкі рынак, утраціць для нас уселякае значэньне.

Астаецца яшчэ адзін тавар дзеля менкі,—той самы тавар, с каторым зьвязано пытаньне грамадзянскае вагі: емінные прадукты. Але гэта—чыста недаразуменьне. Зусім забываюць, што будучые граніцы і ўтварыўшаеся палажэньне павінны будуць зусім зьмяніць некаторые пытаньні, датыкаючые таргоўлі. Емінные прадукты патрэбны нам цяпер не затым, што мы, наагул, ня можэм абыйсьціся без Украіны, а затым, што военны стан вычэрпаў усе нашы запасы і што цяпер цяжка перэвозіць іх. Недахваткі емінных прадуктаў у нас не бывало і ня будзе, апрача некаторых сартоў пшаніцы, аб чым нема патрэбы асабліва клапаціцца. Калі цяпер нашы вочы зьвертаюцца толькі на палудзень, дык гэта выключна затым, што цяпер мы ня можэм даставаць хлеб з Волгі і Дону. Але нехай у Беларусі будзе нестача ядоміны. Дык і ў такім здарэньні нельга спадзевацца на Украіну. Украінскі хлеб ідзе туды, куды ён раней не йшоў, а для Беларусі адкрываецца новы рынак. Перад вайной украінскі хлеб ішоў праз палудзенные порты перэважна ў Англію і Францію. Найменш яго пападало ў Нямеччыну. Цяпер, с прычыны палітычнага і экономічнага палажэньня, увесь украінскі хлеб пойдзе проста ў Нямеччыну. Тады вялізарные районы Дона, Кубані, Волгі і Сібіру утрацяць рынак збыту для свайго хлеба, бо Нямеччына будзе з лішкам здаволена ўкраінскім хлебам. Волжскі хлеб вялізарнымі транспортамі паднімаўся па Волзе і йшоў у Нямеччыну. У будучыне гэтага рынку ў яго ня будзэ, ён будзе прымушэн шукаць месца збыту ў Англіі і па дарозе пэўне ахвотна будзе аставацца ў Беларусі. Гэтак падвоз хлеба ў патрэбе з лішкам нам забаспечэн.

Гэтак, як-бы мы ні ўгледаліся на будучае экономічнае палажэньне, для нашых палудзенных паветаў выясьняецца вельмі важная акалічнасьць: як раней яны цьвілі—асабліва Гомэль—*толькі затым, што былі зьвязаны з усей Беларусьсю*, так і ў будучым *экономічнае палажэньне іх залежыць толькі ад гэтай самай зьвязі з усей Беларусьсю*. Правядзеньне мытнай граніцы на поўначы ад Гомэля заб'ець гомэльскую таргоўлю, бо граничные таможні разарвуць зьвязь гомэльскіх комэрсантаў с паўночным Паднепроўем: ім будзе цяжка даставаць адтуль прадукты, а яшчэ цяжэй перавозіць праз таможэнную граніцу тое, што раней даставалі ў Кіеве, калі-б Кіеў памыкаўся захаваць сваю ролю пасрэдніцкага пункту".

Думкі на мяжы.

Да вайны я табе, куме, не адразу сказаў-бы, хто я гэтакі. На што мне прызнавацца беларусам, калі і я і другіе з мае раўні абуваліся ў лапці, трымаліся сахі ды абзываліся проста людзьмі? Па нашай вуліцы, бывало, едзе пан, татарын, жыд або „чэлавек". Вось жэ „чэлавек" і быў майго званьня, майго заводу.

Пойдзеш да двара на службу за хурмана. Калі пан маскоўскага званьня, падгадуеш бараду лапатай, апалошчэш гарэлкай горла ды зачнеш гаварыць „да", ды „канечно", ды бараду ўсякі раз у гару задзярэш. А на другі год на Юр'я ў мястэчку аканом з другога двору падкладае табе асьміну лішкі ды пэнсіі падбавіць, загон суліць бульбы, але пан той польскі, хурманы ў яго без барады і вусоў водзяцца. Вялікая мне квэстыя з гэтым! Чы-ж гэта мне не ўбытак? Яшчэ прад людзьмі стыд дый жонка чы палюбіць? Але на барышу паладзілі. Мае пан даць пяць мне рублёў за патрату. Ужо тады бывай здароў, расейскі пан, с сваімі коньмі ды з расейскім языком! Заўтра буду польшчыць. Скіну сіні армяк, а ўзлажу вузкую лібрэю з залатымі галунамі і гузікамі. Быў я „рускі", а буду „польскі". Дзеля таго не сьпешаў сабе прызнавацца, хто я дыскуль. Чэлавек, вось табе і ўсё!

Вось дзеля чаго я знаў і Польшч, і Расэю і Літву, і другіе землі і людзі, а як завецца мая земля і мой народ,—не сказаў-бы. Бо ня ведаў я, каму заўтра служыць буду, с чыіх рук хлеб буду есьці. Бо дзяды мае так жылі з ласкі, ды ўнукам так жыць загадалі.

А цяпер у мяне думка нарадзілася другая саўсім. Ні то я сьніў, ні то быў выпіўшы, досіць, што ўбачыў я сам сябе нароўні з другімі і прышла мне на мысьль думка тая, што каб не была гэта мне і ўсім людзям вялікая шкода граць у палякі чы ў маскалі! Бо ў часі вайны навучыўся сам дабываць хлеба, а хоць бы загадаваў бараду, як лес, чы надумаўся на Вялікдзень яе пагаліць, нікому да гэтага інтарэсу нема, ды дзелу канец!

А калі наш брат у Вільні замятаючы двары ды булёны носячы цераз пятае-дзесятае польшчыў, сьцеражы Божэ як, — то як прысьніцца яму ў начы родная вёска ды вузкі шнурок, где ўсёж болей хлеба, як па гэтых каменьнях, то і тады спамінае ён, якога ён роду ды прачувае сябе беларусам. Праўда, ёсьць беларусаў і такіх, што да вайны хлеб сьвіньмі зьедалі, а вайной перлі яго як мага дорага багатым людзям, каб насыціцца расейскімі грашмі, а як тые грошы клякнулі, то тым збагацелі, як той Базыль, што скарб прысьніў ды тое золата ў сьне значыў...

Але расейскі пан быў мне толькі на той раз добры. А зямельцы маей ён зусім не спрыяў. Ён цераз банк прадаў той двор, каб насяліць старавераў ды маскалёў, каб майго там і званьня ня было... Стаў мне яго хлеб папярок горла: ён Беларусь выкараніць меў, каб нават сьвіньня беларуская за яго Бога не прасіла.

Цяпер думка прышла мне на мысьль, як будзе, калі паны палякі маю старонку далучаць да каралеўства, як мы пад Польшч падпадзём. Не пацерпяць яны разам з даўнейшымі слугамі харавадзіцца, каб сермяга свайго права не дыхтавала, каб беларускага языка не чутно было па школах, па судох ды па ўправах. Калі будуць зямлю прадаваць, можэ будуць глядзець на тые указы, што будзе дыхтаваць ім Варшава. Бо Польшч занадта густа заселена.— Польскі ўрад старацца будзе, каб адкрыць застаўкі свае на Беларусь, каб заваднiць сваім людам зямлю нашу. І будзе табе твая зямелька, як той жабе гарэх — ня ўкусіш!

Быў я прывыкшы як бытцам у карты граючы козыры абіраць — падплывуць жалуды — жалудоў і верх, а бывало званковага туза ўхопіш з масьцёвай парай—дуеш, аж у вушах зьвініць. А цяпер падумаю нераз, ці ня годзе будзе з гэтай ігрой. Калі хочэш свой хлеб есьці, сёрбаць с свае місы, трэба спомніць, якая матка цябе радзіла, ды як будуць цябе пісаць, кінуць трэба лякайскую натуру, ды ясна выгаварыць, як у Рамана пацеры: чы ты маскаль, паляк, ці беларус!

Сусед Мацюк.

У Вільні і ваколіцах.

× **Беларускі тэатр.** Пасьля даўжэйшай перадышкі беларуская драматычная дружына пачынае рыхтавацца да восеннага сэзону. Прыбываюць новые сілы і апра-

Як я памру...

Як я памру — прабійце сэрцэ мне калом,
асінавым калом прабійце яго наскрозь,
і закапайце мой глыбока ў зямлю труп
ды камень, як гару, ўзвалеце мне на гроб,
кабы я ўстаць ня мог...
Ды уцекайце ўсе хутчэй да сваіх хат,
і крыжам пражагнайце хатні свой парог,
і імя вы маё прад ночай ўспамінаць
забаранеце ўсім: і дзецям, старым,
кабы я ўстаць ня мог...

Бо ў ноч васеньнюю, як сівер загудзіць,
устану я з магілы,
страхну с сябе магільны пыл
і пойду на сяло —
ад хаты да хаты,
у вокны вашы буду пагледаць,
сон адганяць з вачэй,
пужаць дзяцей.
На вуснах сьмех замрэ, як гляну у вакно,
дзіця заплачэ ў маткі пры грудзёх,
магільны холад усім па сьпінам прабяжыць...
На вёску ўсю найдзе нейкая дур:
дзіця ў лес пабяжыць цьвет-папараць шукаць;
вясковые дзеўчаты ўсе пачнуць
праменьні месяца у косы заплетаць;
а пры дарозе, гдзе стаіць за вёскай крыж,
мужык мацнейшы сук пачне ўжо выбіраць
і дзягу ад парткоў ў пятлю вязаць
пачне у гэту ноч..
А дзед сівы грудзямі ляжэ на зямлі,
рукамі абнімаць пачне ён свой загон,
благаславіць і праклінаць там будзе ён,
прыльгнуўшы да грудзей Маці-зямлі...
Здаволеным ды сытым я сон з вачэй згоню,
ніхай не сьпяць, а ў муках хай жывуць,
ў страшэннай роспачы рукі свае грызуць—
ніхай не сьпяць!..
Як ужо мне ня будзе хапаць сіл,
я з віхрам паляту на Лысую гару,
там склікаю зусюль начных нячыстых сіл,
бо сябрам буду іх, як ўжо памру...
Ім дам загад: ляцець, гудзець, трубіць,—
хай усе дрыжаць, моў' перад Судным Днём...
Пракляцьце ўсім, хто сыт, здаволен хто,
бо лёс наш — мукі доўгі, вечны шлях!..
. . . .

Як я памру, прабійце сэрцэ мне калом,
асінавым калом прабійце яго наскрозь
і закапайце мой глыбока ў зямлю труп,
ды камень, як гару, ўзвалеце мне на гроб,—
кабы я ўстаць ня мог!..

І. Монвід.

Францішк Олехновіч.

На Антокалі.

П'еса ў 3 актах са сьпевамі і танцамі.

(Гл. „Гоман" № 53).

ІГНАТ.

А мо' трэба будзе паехаць у Амэрыку, каб атрымаць грошы, дык добра будзе ўмець па англіцку, а то могуць ашукаць.

ВІНЦЭНТ.

Э, на што?! Можна-ж заўсёды знайсьці чэлавека, каторы ўмее па іхнаму, заплаціць за фатыгу і ён паедзе. На што мучыцца без патрэбы!

ІГНАТ.

Ды ўсё лепей умець самому...

ВІНЦЭНТ.

А мне здавалося, што ў цябе гікаўка, браток. Бо я, між намі кажучы, учора трохі таго...

ІГНАТ.

Я бачыў.

цоўваецца плян далейшай работы.

С прычыны выезду ў Менск доўгалетняга і заслужонага кіраўніка беларускага тэатру ў Вільні, п. Ф. Олехновіча, найбольш важнае пытаньне — выбар заступніка яго. Трэба спадзевацца, што пытаньне гэтае ўдасца разьвязаць шчасьліва, і далейшая праца віленскай драматычнай дружыны не задзержыцца.

Дзеля правільнага разьвіцьця беларускай сцэнічнай работы апрацоўваецца праект рэарганізацыі драматычнай дружыны на новых асновах.

Дай Божэ ўдачы.

× **Фальшывые чуткі.** Усе чуткі, бытцым у окупованых немцамі землях будуць, па прыкладу Нямеччыны, адбіраць опраткі і бялізну, нязгодны с праўдай.

× **Забарона капаць бульбу.** Начальнік упраўленьня Літвы апавешчае загад, паводлуг каторага капаць бульбу да атрыманьня пазваленьня на гэта забаронено. Выключэньня робяцца толькі на моцы асобнага пазваленьня Stadthauptmanna. За нарушэньне гэтага загаду карацімуць вастрогам да 6 тыдняў або штрафам грашмі да 2.000 м. Выкапаная бульба конфіскуецца.

× **Павышэньне цаны на лён.** Каб падахвоціць гаспадароў да разводкі лёну, Глаўнакамандуючый на Усходзі павялічыў цэны на лён. За 100 кілёгр. нячышчэната лёну будуць плаціць—залежна ад сорту ад 170 да 110 марак, а за чышчэны лён за 100 кіл. (6 пудоў) — 280 м.

× **Ужо цьвітуць ліпы.** Ліповы цьвет меў заўсёды цану. Цяпержэ, калі нема гэрбаты, попыт на яго — надта вялікі.

× **Тэмпэратура.** Найвышэйшая і найніжэйшая тэмпэратура за апошніе дні была (па Цэльсію):

	найвыш.	найніж.
8— 9	+ 19,5°	+ 7,9°
9—10	+ 24,0°	+ 9,0°
10—11	+ 26,2°	+ 9,7°

З усяго Краю.

ГОРАДНЯ. Цяпер часта здараецца, што людзі, раздзеленые некалькі гадоў вайной: муж і жонка, бацькі і дзеці, сёстры і браты, —ізноў знаходзяць адзін аднаго. Маса людзей варочаецца дамоў; яшчэ больш выехаўшых у Расею ў 1915 году сваей ахвотай, ці пад прынукай, дагэтуль не вярнулося.

ГОРАДНЯ. 6 чэрвеня 1918 году Тэма Лея Сталярская памыкалася вывясьці с крамы Рубінрэйта купцоў і заклікаць да свае крамы. Міравы суд засудзіў яе на 2 мэсяцы ў вастрог.

Ян Валентаў пакінуў тут жонку і дзяцей і апошніе гады бадзяўся па Вітэбшчыне. Там ён зышоўся з Ядвігай Околовай, ды апошняя мела ад яго дзіця. Калі яму надаело бадзяцца, ён вярнуўся ў Горадню і паказаў, што Ядвіга Околова — яго жонка. За ашуканства і нарушэньня малжэнскай вернасьці яго засудзілі на 180 м. штрафу або на 30 дзён у вастрог.

ГОРАДНЯ. На праваслаўным магільніку ў адным пустым доме выкрылі патайны бровар. Сторож магільніка быў учасьнікам „дзела".

С пазваленьня паліцыі ў цырульнях паднялі цэны на 25% (галеньне — 40 фэн., стрыжка галавы — 60 фэн).

ГОРАДНЯ. Першая партыя эмігрантаў у Расею выехала адгэтуль 10 ліпня а 5 гадз. на раніцы.

БЕЛАСТОК. 10 ліпня адгэтуль выехала першая партыя эмігрантаў у Расею.

ВАУКАВЫСК. У суседняй фабрыцы цэмэнту „Росс" украдзены 4 нямецкіе жэрабцы—тры цёмнакаштановые і адзін сьветлы каштан.

СЬВІСЛОЧ. Пяты курс у тутэйшай беларускай вучыцельскай сэмінарыі пачынаецца 15 жніўня. Ен будзе трываць 6 месяцаў.

Маладые людзі, скончыўшые найменш прыходзкую школу, калі хочуць паступіць у сэмінарыю, павінны не пазьней 1 жніўня заявіцца ў свайго Stadthauptmanna, ці Krejshauptmanna.

КУЗЬНІЦА. У сераду, 10 ліпня, тут адбыўся драматычна-літэратурны вечар на карысьць жыдоўскае обшчыны.

СУВАЛКІ. Быўшая расейская праваслаўная ваенная цэрква аддадзена нямецкімі ўласьцямі каталіцкаму духавенству. Сьвяціць царкву будзе сэйнэнскі біскуп.

КОУНА. Літоўская газэта „Dabartis" наказывае, што ў будучыне пісьмы, адрэсованые да літоўскай Тарыбы, можна пісаць па літоўску.

На Пятроўскай вуліцы 19 выкрыт вялізарны бровар, занімаўшый цэлы этаж. Сконфіскована 2.700 літраў брагі.

Сярэднім лікам на нова-адкрытай концы ў дзень езьдзіць 2.000 душ.

ЖОСЬЛІ. Гандляр Столер, гандлюючы с таргоўкай Мікутовіч, забіт апошняй на сьмерць паленам. Кабета засуджэна за гэта на 3 гады ў папраўчы вастрог.

РЫГА. Прыбыўшый сюды вагон папіросаў быў абрабован невядомымі людзьмі. За выкрыцьце зладзеяў назначэно 1.000 марак нагарады.

Украіна.

КІЕУ. С Пецярбургу з'ежджаюцца ў Кіеў члены кадэцкае партыі і арганізуюцца навакол Мілюкова. Мілюков заявіў, што ён належыць да меншасьці кадэцкае партыі, каторая стаіць за згоду з аўстрыякамі і немцамі.

ВЕСТКІ З РАСЕІ.

МАСКВА. Сьпірыдонова прызналася, што пакушэньне на графа Мірбаха мело на мэці дабіцца разрыву Берасьцейскае ўмовы.

МАСКВА. «Правда» друкуе адозву, называючы забойства графа Мірбаха работай двох агентаў француска-англіцкага імпэрыялізму, каторые хочуць увагнаць Расею ў новую вайну, каб вярнуць уласьць памешчыкаў і капіталістаў. Праз віну нягоднікаў гатунку Савінкова і яго таварышаў Расея стаіць напярадодні вайны.

Адозва канчаецца славамі: «Кожын на сваё месца! Бярэцеся за аружжэ! Вон слуг белай гвардыі!»

КІЕУ (В.Т.Б.). 8 VII. Народны камісар ваенных спраў расейскае рэспублікі апавешчае:

Паўстаньне ў Маскве лёгка затушэно. Бунтары арэштаваны. У горадзі вернен спакой.

МАСКВА. Усерасейскі конгрэс саветаў зацьвярдзіў унутрэную і заграпічную савецкую палітыку.

Большэвікі заўладалі дакумэнтамі, якіе даюць ясны доказ, што контррэвалюцыянеры праектавалі цэлы рад нападаў на нямецкіх і аўстрыяцкіх чыноўнікаў у Расеі. Забойства ў Пецярбурзе камісара да спраў друку Володарскага — гэта таксама тэрорыстычны акт, вызваны саюзьнікамі.

МАСКВА. 28 чэрвеня ў Архангельску высадзілося 10.000 французаў і сэрбаў. Генэрал, каторы імі камандуе, заявіў, што яны прыйшлі дзеля абароны краю і места ад нямецкіх ваенна-палонных.

С Пецярбургу прыходзяць весткі аб вельмі вострых бітвах на вуліцах. Канец іх яшчэ невядомы. Часьць работнікаў бытцым-то выказалася проці савецкага ўраду. У некаторых мясцох Расеі пачалася жалезна дарожная забастоўка.

Вялікіе князі Мікалай, Юрый і Дзімітры Міхайловічы арэштаваны і іх вінавацяць у саюзе с контррэвалюцыей.

МАСКВА (П.Т.А.). Чэха-славакі занялі Сызрань і йдуць на Кузьменск і Пензу.

У ваколіцах Уфы войскі савецкага ўраду занялі некалькі вёсак і ідуць уперод.

Пад Казалінам, у 125 вярстох ад Кацерынбурга, урадовые войскі разьбілі чэха славакоў і занялі большую часьць чыгункі Кацерынбург-Чэлябінск.

Цераз Пецярбург ідуць вялікіе транспорты войска на поўнач дзеля абароны Мурманскага ўзьбярэжжа.

АМСТЭРДАМ. Палкоўнік Валадзімер Гурбэн, галава чэшскай нацыянальнай рады ў Токіо, выехаў у Амэрыку. Паводлуг яго слоў, нямецкіе і аўстрыяцкіе палонные паддзержываюць большэвікоў.

Ваенная рада саюзьнікаў пастанавіла даць Японіі поўную свабоду чыннасьцей у Сібіры і Владывастоку.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Праект конституцыі расейскай рэспублікі разгледаецца цяпер пятым усерасейскім конгрэсам саветаў. У ім між іншым гаворыцца:

«Работнікі Расеі скінулі буржуазію і ўзялі ўласьць у свае рукі. Пролетарыят, здабыўшы дыктатуру, пастанавіў вырваць капітал з рук буржуазіі і сконцэнтраваць усе способы вытворчасьці ў руках гасударства. Права на нерухомае меньне касуецца. Банкі абертаюцца ў гасударственае меньне. Пазыкі касуюцца. Работнікам даецца аружжэ. Заможные станы абязброіваюцца. Заводзіцца агульная прымусовая праца. Пасыўнае і актыўнае выбарнае права мае кожын грамадзянін бяз розьніцы пола, скончыўшый 18 гадоў. Пасыўнага і актыўнага выбарнага права пазбаўляюцца асобы, каторые бяруць работу з другіх рук дзеля асобнай платы, а такжэ асобы, каторые маюць даход без ніякай працы, капіталісты і духоўные.

З усяго сьвету.

БЭРЛІН. Статс-сэкрэтар заграпічных спраў Кюльман на словах

ВІНЦЭНТ.

Ну, ціж можна было пазнаць?.. Але ведаеш браток,—атруціла мяне апошняя чарка, а найбольш тое, што змешаў. Памятай заўсёды, што як пачнеш піць гарэлку, дык ужо ні толькі гарэлку, гарэлку, гарэлку, аж пакуль ня будзе досіць.

ІГНАТ.

Ой-ой, каб я слухаў вашэці, дык даўно-б ужо спачыў у дамавіне!

ВІНЦЭНТ.

Слухай толькі мяне, Ігнат, а ўсё добра будзе!..—Мой даражэнькі, ці ня можэш зрабіць мне адну ласку?

ІГНАТ.

Для пана ўсё зраблю.

ВІНЦЭНТ.

Пазыч мне трохі грошы. Учора Міхця адабрала ад мяне ўсё чыста.

ІГНАТ.

Добра. Колькі?

ВІНЦЭНТ.

...Вось чэлавек спаткаецца с тым, з гэтым, спатрэбіцца зайсьці сюды—туды, а я без ніводнага граша! А сягоньня ўдадатку нядзеля...

ІГНАТ

Добра. Колькі-ж?

ВІНЦЭНТ.

Ну... якіх там 50 рублёў.

ІГНАТ.

50 рублёў?!!

ВІНЦЭНТ.

Чаго-ж ты так спужаўся? Што для цябе 50 рублёў!—Глупства! Я-ж не прашу, каб ты мне іх падарыў,—пазычыш толькі,—я табе аддам, пасьля палічымся.

ІГНАТ

Я ня ведаю, ці маю пры сабе гэтулькі.

ВІНЦЭНТ.

Маеш, мусіць, маеш, дзіцятка дарагое! пэўне маеш. Такое глупства!.. Пашукай толькі добра,—напэўна знойдзеш, каханенькі!

ХЛАПЕЦ (праз дзьверы).

Сёнешняя газэта!.. Цікавы нумэр!

ВІНЦЭНТ.

Давай, давай! Сягоньня нядзеля, дык трэба сабе пачытаць трохі. (Шукае грошы ў кішані). А бадай яе! Гэтая Міхця так мяне аскубала, што нават на газэту не маю! Заплаці, Ігнат!

ІГНАТ (плаціць).

ВІНЦЭНТ (седае).

Ну, паглядзём, што-ж тут пішуць... (Чытае сабе пад нос, пасьля гаворэ): Ага—мільённая спадчына!.. Але!.. Дык-жэ ўчора тутака быў нехта! Можэ гэта... (Чытае): «Учора адзін з нашых рэпартэраў пабываў у п. Ігната Радзівілловіча...» (Кажэ): Ага! дык гэта аб табе! (Чытае). ...ловіча, каторы атрымаў мільённую спадчыну па сваім памёршым у Чыкаго дзядзьцы. З гутаркі, якую мы мелі з нашым мільянэрам, мы даведаліся, што пан Радзівіловіч, як дастане грошы, астаецца жыць па даўнаму у сваёй бацькаўшчыне і маніцца занімацца філянтропіей. .» (Кажэ): Што? чым занімацца?.. (Чытае далей): «А дзеля таго, што ён не жанаты... (кажэ): ну, дык што! ты-ж ажэнішся! (ізноў чытае): «і не мае радні...» (кажэ): Ну, а мы? . (чытае): «то пастанавіў усё меньне пасьля сваёй сьмерці адпісаць розным філянтропійным установам у Вільні...» (кажэ): Што?! што?! каму ты хочэш усё адпісаць?

ІГНАТ.

Не... тутака нейкая абмылка... Нешта напутана... Зараз я сам (накладае акуляры і ціха чытае; пасьля кажэ) — Добра!

ВІНЦЭНТ.

Што? Добра?.. Дык давай!

ІГНАТ.

Што даваць?

ВІНЦЭНТ.

Грошы. 50 рублёў. Я-ж прасіў. Ты кажэш „добра".

(Далей будзе).

прасіў у Імператара аб адстаўку, каторая прынята. Мейсца яго, адаецца, займець нямецкі пасол у Хрыстыяніі. ф. Гіньцэ. Што заграбічная палітыка не пераменіцца, відаць с таго, што канцлер астаецца на сваім становішчы.

БЭРЛІН. Газэты рэзка крытыкуюць выйшаўшага ў адстаўку Кюльманна. Правые газэты і «Voss. Ztg.» вітаюць яго намесьніка. Пры гэтым успамінаюць, што Кюльманн заўсёды дзержаўся пагляду, што Англія — душа саюза проці Нямеччыны.

МАСКВА (В.Т.Б.) 10. VII Труна с целам гр. Мірбаха ў панядзелак паабедзі адпраўлена ў Нямеччыну. На вагзалі Чычэрын яшчэ раз высказаў цяжкі сум расейскага ўраду с прычыны сьмерці чэлавека, які бароўся за мір.

ВЕНА. У Зальцбургу пачаліся экономічные перэгаворы між прадстаўнікамі Аўстрыі і Нямеччыны. Ваенных і палітычнх спраў не чэпаюць. Перэгаворы кірующца да таго, каб пасьля міра не выключаць торговых умоў між цэнтральнымі дзержавамі і іх цяперашнімі ворагамі. Між Нямеччынай і Аўстрыей мае быць падпісана тарговая ўмова, каторая будзе перэглядацца і дапаўняцца праз кожные 5 гадоў.

КІЕЎ. Першая партыя цукру 300.000 пудоў выслана ў Нямеччыну. Цукар будуць прадаваць па 100 марак пуд.

ТЭЛЕГРАМЫ.

Нямецкіе апавешчэньні.

9.VII. Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: На паўдні ад каналу Лябассэ і на паўночным беразі Соммы адбіты сільные наступленьні ворагаў.

Фронт нямецкага Насьледніка: На заходзі ад Антэй (у ваколіцах Нуаён) пасьля вельмі вострага агню ўзьняліся мясцовые бітвы. Ля лесу Віле-Котрэ адбіто наступленьне французаў.

Учора зьбіты 18 самалётаў.

10.VII Заходні тэатр.

Фронт Рупрэхта Баварскага: У ваколіцах Кэмэля, на Ліс і Сомме баевая чыннасьць у вэчары ўзмацавалася. У начы былі разьведкі ворагаў.

Фронт нямецкага Насьледніка: На палудзенным заходзі ад Нуаён і на палудні ад Эн ворагі вялікімі сіламі захапілі хутары Порт і Дэлёж, а такжэ старые французскіе акопы на поўначы ад Лёнг Пон. У ўдачных бітвах пры Шато Т'ері мы ўзялі палонных. Пад Рэймсам —разьведкі.

Фронт Альбрэхта Вюртэмбэрскага: У Эльзасе, пры Лярдіцэн, мы ўзялі палонных.

КАЛЯ ВАЙНЫ.

БЭРЛІН. Фэльдмаршалак Гіндэнбург паслаў свайму знаёмаму, генэралу ф. Рэлю, пісьмо, у каторым паміж іншым кажэ:

„Усё добра. Толькі нехай нашы хатніе стратэгі даюць нам перадышку. Цяпер бітвы трываюць восем дзён, а Англія і Амэрыка стварылі артылерыю, якая можэ быць пушчэна поўным ходам зразу на ўсім фронцэ. Значыць, мы просім быць цярплівымі".

БЭРЛІН (В.Т.Б). Верхняя палата. Віцэ-прэзыдэнт міністэрства, Фрыдбэрг, заяўляе:

„Мы дайшлі пабеды на Усходзе і дойдзем яе на заходзе. Мы пераконаны, што наша пабеда ўжо недалёка".

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Нашы падводные лодкі навакол Англіі затапілі ізноў 17 000 тонн.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). Нашы падводные лодкі ізноў затапілі ў Сярадземным моры 5 параходаў і 1 парусьнік ёмкасьцю разам 15.000 т.

БЭРЛІН (В.Т.Б.). 6 ліпня нашы марскіе лятуны атакавалі ў усьці Тэмзы англіцкіе падводные лодкі С 25 і С 51 і вельмі іх папсавалі. Ц 25, здаецца, затанула.

ВЕНА. 8.VII. **Урадова.** На ўсходзі ад Монтэ Пэртыка трывалі цяжкіе бітвы. Сем разоў мы контратакай адкідалі ворагаў, пакуль яны ўрэшці зусім не вярнуліся ў свае акопы.

У Албаніі пад націскам італьянцаў на сярэднім і ніжнім цячэньні Воюзы мы адцягнумі нашы войскі назад на галоўные пазыцыі.

ВЕНА (В.Т.Б.). **Урадова.** У Албаніі наш палудзенны фронт адцягнут назад за лініі Бэрат-Ф'ері.

Пачтовая скрынка.

Менчуком. На чысьленые пытаньні, калі і як былі прызнаны акупацыйнымі ўласьцялі правы беларускай мове, мы даём тут выметкі з двох загадаў Глаўнакамандуючага на Усходзі, фэльдмаршалка ф. Гіндэнбурга, датыкаючых школьных спраў:

1) У загадзе пад загалоўкам *«Grundlegende Richtlinien zur Wiederbelebung des Schulwesens»* з 22.XII 1915 у § 10 (Sprachliche Verhältnisse) гаворыцца:

«Die Unterrichtssprache soll die Muttersprache sein... Russisch als Unterrichtssprache ist für alle Schulen verboten, doch darf es als fakultatives Lehrfach in den mittleren und höheren Schulen auftreten... Der Religionsunterricht soll in der Muttersprache — den Juden in ihrer Religionssprache— erteilt werden».

2) У дадатковым да гэтага загадзе с 16.I. 1916. пад загалоўкам *«Ausfürungsbestimmungen zu den grundlegenden Richtlinien zur Wiederbelebung des Schulwesens vom 22. Dezember 1915. VIII. Nr. 82.»* да § 10 вышэйпісанага загаду дадаецца гэткае высьненьне:

«Als Muttersprache hat diejenige Sprache zu gelten, welche die Eltern im häuslichen Umgang mit den angemeldeten Kindern zu sprechen pflegen. Bei den Juden wird das «Jiddisch Deutsch» in der Regel als Muttersprache anzusehen sein.

«In Zweifelsfällen entscheidet der Verwaltungschef nach Anhörung der Schulbehörde.

. . . .

«Das Weissrussische, das mit dem Russischen nicht identisch ist, wird unbeschränkt zugelassen».

АБВЕСТКІ.

У газэтнай канторы

на Мікалаеўскім зав. № 3, кв. 18 можна атрымаць гуртам і асобные нумэры

„ГОМАНА"

і інш. мейсцовых газэт.

Кантора Э. Бэргера.

351 Гамбурская Дзержаўная Лётэрыя.

100.000 лёсаў, 46.020 выігрышаў і 8 вялікіх прэмій. — Разыгрываецца — **Выігрывае блізка кожын другі лёс.**

13 МІЛЬЁНАЎ 731.000 МАРАК.

Найвялікшы выігрыш у найлепшым здарэньні:

Адзін Мільён Марак.

Найвялікшы магчымы выігрыш

Марак 900 000	Марак 880 000	Марак 860 000	Марак 840 000	Марак 820 000
„ 890 000	„ 870 000	„ 850 000	„ 830 000	„ 810 000 і т. д.

Спіс выігрышаў і прэмій Гамбурскай Дзержаўнай лётэрыі:

Прэмія I	Марак	500.000	= Марак	500 000
Прэмія II	„	300.000	= „	300.000
1 выігрыш	„	200.000	= „	200 000
1 „	„	100.000	= „	100 000
1 „	„	90.000	= „	90.000
1 прэмія	„	80.000	= „	80 000
1 выігрыш	„	80.000	= „	80.000
1 прэмія	„	70.000	= „	70.000
1 выігрыш	„	70.000	= „	70 000
1 прэмія	„	60.000	= „	60 000
1 выігрыш	„	60.000	= „	60 000

Апрыч таго 10000 дармовых лёсаў па 10 марак.

1 прэмія	Марак	50 000	= Марак	50.000
1 выігрыш	„	50 000	= „	50.000
1 прэмія	„	40.000	= „	40.000
1 выігрыш	„	40.000	= „	40.000
1 прэмія	„	30.000	= „	30 000
1 выігрыш	„	30.000	= „	30.000
7 выігрышаў	„	20 000	= „	140 000
3 „	„	15 000	= „	45.000
16 „	„	10.000	= „	160.000
1 выігрыш	„	7 500	= „	7.500
1 „	„	6.000	= „	6.000
56 выігрышоў	„	5 000	= „	280.000

2 выігрышы	Марак	4.000	= Марак	8.000
128 „	„	3.000	= „	384 000
2 „	„	2.500	= „	5.000
212 „	„	2.000	= „	424.000
5 „	„	1 500	= „	7.500
525 „	„	1.000	= „	525.000
639 „	„	500	= „	319.500
150 „	„	400	= „	60 000
90 „	„	300	= „	27.000
44174 „	„	250, 220, 200, 175, 150 125, 100, 75 і 35		

Лётэрыя складаецца с 7 кл.

Цана орыгінальнага лёсу I клясы, разам з нямецкім імперскім гэрбовым зборам:

1/8 орыгінальнага лёсу М. 1.25 | 1/4 орыгінальнага лёсу М. 2.50 | 1/2 орыгінальнага лёсу М. 5.— | Цэлы орыгінальны лёс М. 10.—

Розыгрыш 1 клясы адбудзецца 28 і 30 жніўня 1918 году.

C. F. GOTTLOB, LOTTERIE-BÜRO, HAMBURG, ELEBEKEN 2.

Шансы на выігрыш гэткіе вялікіе, што трэба вельмі горача суліць учасьце ў **Гамбурскай Дзержаўнай Лётэрыі**. Ніякая іншая лётэрыя не дае гэткага найвышэйшага выігрыша. Ужо ў I клясе можна на цэлы лёс за **10 марак** выіграць да **50.000** марак. У чародных клясах шансы на выігрыш шыбка ўзрастаюць да

М. 1.000.000 у апошняй клясе!

Нялічэные разы я мог выплаціць маім кліентам найвялікшые прэміі і выігрышы.

Прашу тут вырэзаць!

ЗАКАЗ

у Бюро Лётэрыі

G. F. Gottlob in Hamburg 36.

Прашу выслаць

.... лёсаў ....

Гамбурскай Дзержаўнай Лётэрыі.

Грошы за іх ....

Mk. ....

да гэтага далучэецца—вы атрымаеце адначасна пераказам. (Непатрэбнае перачаркнуць).

Найвялікшы выігрыш 7 клясы да Mk. **1.000.000**

Просяць аб выразны адрэс.

Імя: ....

Прафэсія ....

Месцо жыцьця: ....

Пачтовы округ: ....

Заметкі ....

Wilnia „Homan."

Друкавана у друкарні М. Кухты. Выдавецтва «Гоман» Рэдактар Язэп Салавей.